

„Czy mała wiejska szkoła może osiągnąć wysokie EWD ?”

Krótko o naszej szkole

Gimnazjum Nr 3 w Jelnej jest niewielką szkołą w gminie Gródek nad Dunajcem w powiecie nowosądeckim. Placówka funkcjonuje w strukturze Zespołu Szkół (razem ze szkołą podstawową). Obecnie uczęszcza do niej 87 uczniów. Kadre pedagogiczna a stanowi 14 nauczycieli, w tym kilku zatrudnionych na cząstki etatu. Gimnazjum posiada dobrą bazę lokalową i niewystarczającą bazę dydaktyczną.

Środowisko i otoczenie szkoły jest typowe dla małych, wiejskich miejscowości położonych z dala od większych miast (pauperyzacja, niewygórowane ambicje edukacyjne, nierówne warunki startu uczniów w porównaniu z rówieśnikami z miast, niedostępność ośrodków i centrów kultury).

Szkoła nie wyróżnia się zatem niczym szczególnym wśród tysięcy małych polskich szkół, a jednak osiąga wysokie wyniki kształcenia, dla których miarą jest edukacyjna wartość dodana oraz średni wynik egzaminu gimnazjalnego.

Wyniki EWD w okresie trzyletnim: 2006 – 2008. Gimnazjum Nr 3 w Jelnej szkołą sukcesu.

Opublikowane na stronie internetowej Kuratorium materiały dotyczące wyników trzyletnich EWD dla gimnazjów małopolskich, sytuują nasze Gimnazjum wśród szkół sukcesu. Kryterium niezbędnym, które kwalifikowało szkołę do znalezienia się w tym elitarnym gronie było uzyskanie wysokich wyników z obu części egzaminów oraz wyraźnie dodatniej wartości dodanej w latach 2006-2008.

Gimnazjum osiągnęło następujące wyniki: w części humanistycznej - EWD + 4, wynik egzaminu 103, a w części matematyczno – przyrodniczej odpowiednio + 4 i również 103.

Szczególnie wysokie EWD osiągnęła szkoła w 2008 roku, kiedy osiągnięta wartość EWD w części matematyczno – przyrodniczej wyniosła 4,98, a w humanistycznej 4,69. Wyniki te wtedy uplasowały nasze Gimnazjum w 9, najwyższym staninie dla EWD.

Na względnie trwały sukces złożyła się konsekwentna, wielowymiarowa praca koncepcyjna, organizacyjna i dydaktyczna.

Jak pracowaliśmy aby osiągnąć sukces?

Słusznie przyjęto, że o miarodajnych efektach kształcenia można mówić na podstawie kilkuletnich danych. Pierwsze kroki na drodze pogłębionej analizy wyników kształcenia podjęliśmy jeszcze przed 2005 rokiem, gdy w szkołach obowiązywało mierzenie jakości. Pomimo częstej krytyki tej formy sprawowania nadzoru, wykorzystaliśmy ten czas do zdobycia podstaw wiedzy i metodologii w zakresie badania efektów kształcenia oraz wykorzystania wyników egzaminów zewnętrznych do projektowania pracy szkoły.

Kiedy kilka lat temu pojawiła się pilotażowo nowa miara – edukacyjna wartość dodana, od razu podjęliśmy, przy wsparciu wizytatora nadzorującego szkołę, prace nad wykorzystaniem tego narzędzia. Pierwsze obliczenia EWD zostały wykonane w 2006 roku. Od tamtego czasu nowa miara efektów kształcenia została wprowadzona do szkolnego systemu zapewniania jakości w obszarze efektów kształcenia.

Poniżej przedstawię kolejne kroki, które podejmowaliśmy, aby uzyskać dobre wyniki nauczania. Wśród działań, podejmowanych cyklicznie, można wyodrębnić kolejne etapy,

ułożone w ramowy harmonogram. Są w nim zadania zarówno dla nauczycieli, jak i dla zespołów nauczycielskich oraz dyrektora.

Etap	Termin	Zadania i podejmowane działania
Etap pierwszy: uświadomienie celów	Sierpniowe posiedzenie Rady Pedagogicznej	Sformułowanie katalogu celów: <ul style="list-style-type: none"> ✓ podniesienie jakości kształcenia (ogólny) ✓ osiągnięcie standardów egzaminacyjnych, obecnie umiejętności z podstawy programowej (właściwy) ✓ wykorzystanie nowoczesnych narzędzi, zwłaszcza EWD do planowania pracy i podnoszenia efektów kształcenia (dodatkowy)
Etap drugi: przygotowanie merytoryczne kadry	Częściowo zrealizowane w poprzednich latach i na bieżąco pogłębiane	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uwzględnianie w indywidualnych szkoleniach przyjętych w planie doskonalenia kadry, form poświęconych analizowaniu i wykorzystaniu egzaminów zewnętrznych oraz metodzie EWD ▪ przeprowadzenie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej, dotyczących metody i wykorzystania EWD w pracy szkoły /w latach 2006-2008 było ich trzy/ ▪ wyposażenie biblioteki szkolnej w pozycje poświęcone EWD, wykorzystanie strony internetowej www.ewd.edu.pl.
Etap trzeci: pozyskanie i wykorzystanie informacji niezbędnych do planowania pracy	sierpień - wrzesień	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zebranie informacji o potencjale edukacyjnym uczniów: analizy wyników sprawdzianu po klasie VI oraz dodatkowe sprawdziany wewnętrzne przeprowadzane przez nauczycieli prowadzących poszczególne zajęcia edukacyjne („testy na wejście”) ▪ wykorzystanie wyników badań zewnętrznych: egzaminów z lat poprzednich – pogłębiona analiza wyników szkoły, klas, uczniów, w odniesieniu do konkretnych umiejętności i standardów sprawdzanych na egzaminie, zakończona sformułowaniem wniosków (często wykorzystujemy materiały ze strony OKE w Krakowie) ▪ analiza rocznych wskaźników EWD – po opublikowaniu kalkulatorów ▪ analiza wyników kształcenia w ramach pełnionego przez dyrektora nadzoru pedagogicznego.
Etap czwarty: Planowanie i organizacja działań.	wrzesień -październik kwiecień	Zespoły nauczycielskie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wypracowanie stanowisk i określenie wytycznych do pracy z uwzględnieniem informacji pozyskanych w etapie trzecim ▪ ocena przyjętych do realizacji programów nauczania, ewentualnie wniosek o modyfikację szkolnego zestawu programów nauczania w roku następnym Nauczyciele: <ul style="list-style-type: none"> ▪ opracowanie planów dydaktyczno – wychowawczych zgodnie z wytycznymi ▪ opracowanie planów pracy kół, zajęć dodatkowych i wyrównawczych ▪ modyfikacja wymagań edukacyjnych – zaakcentowanie tych, które mają wpływ na osiągnięcie umiejętności opanowanych słabiej Dyrektor: <ul style="list-style-type: none"> ▪ modyfikacja szkolnych planów nauczania – zwiększenie ilości godzin na te zajęcia, które mają istotny wpływ na osiąganie standardów egzaminacyjnych (tak było np. w 2007 roku) ▪ organizacja zajęć dodatkowych (często prowadzonych przez nauczycieli nieodpłatnie); obecnie istnieją większe możliwości zbudowania odpowiedniej oferty edukacyjnej w tym zakresie, w związku z nałożeniem na nauczycieli obowiązku

		wynikającego z art.42 ust.2 pkt 2a KN <ul style="list-style-type: none"> ▪ stworzenie warunków bazowo – organizacyjnych (sale, wyposażenie)
Etap piąty: wdrażanie	październik - czerwiec	Realizacja przez nauczycieli działań zgodnie z przyjętymi planami.
Etap szósty: monitorowanie	październik - maj	Dyrektor: <ul style="list-style-type: none"> ▪ odpowiednie zbudowanie planu nadzoru uwzględniającego: <ul style="list-style-type: none"> - hospitacje diagnozujące słabiej opanowanych umiejętności, - kontrolę planów dydaktyczno – wychowawczych pod kątem ustaleń i wniosków wypracowanych przez zespoły przedmiotowe oraz obecności standardów egzaminacyjnych w strukturze planowania rocznego, - kontrolę narzędzi wykorzystywanych przez nauczycieli w badaniu afektów kształcenia (testy, sprawdziany) pod kątem ich zbieżności z narzędziami badania zewnętrznego, Zespoły nauczycielskie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ przeprowadzenie wewnętrznych egzaminów próbnych po klasie II i w klasie III (np. z Operonem); opracowanie i prezentacja wyników na radzie pedagogicznej.
Etap siódmy: stwierdzenie efektów, opracowanie i prezentacja wniosków.	czerwiec	Dyrektor: <ul style="list-style-type: none"> ▪ opracowanie analiz i wniosków w ramach prowadzonego przez dyrektora nadzoru pedagogicznego ▪ opracowanie i prezentacja wyników nauczania Zespoły przedmiotowe: <ul style="list-style-type: none"> ▪ analiza i prezentacja egzaminów z uwzględnieniem standardów, umiejętności, zadań którymi były badane oraz zajęć edukacyjnych na których powinny być opanowane

Oczywiście etap siódmy służy nie tyle, lub nie przede wszystkim, stwierdzeniu efektów kształcenia, co znalezieniu odpowiedzi co zrobić w najbliższych miesiącach, czy w perspektywie roku, aby efekty podnieść. Kluczowe jest więc właściwe sformułowanie wniosków, które uwzględniamy w planowaniu pracy w roku następnym.

Zamiast podsumowania

Z perspektywy kilku lat trzeba stwierdzić, że powodzenie podejmowanych działań zależy głównie od przygotowania i motywacji kadry pedagogicznej, jak wszędzie tam, gdzie mamy do czynienia ze złożonymi procesami. Trwale wysokie efekty kształcenia są z pewnością takim wynikiem. Jeśli zatem chcemy osiągnąć sukces, nie wystarczą nawet najlepsze pomysły dyrektora, musi on rozpocząć od budowania zespołu wspierających się, świadomych celów i zmotywowanych do pracy nauczycieli. To jednak chyba zadanie najtrudniejsze.

Ryszard Baziak
Dyrektor Zespołu Szkół w Jelnej